

Opava 3.5.2011
čj. SRS 033842/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

**Zpráva č. 5 oblastního odboru OPAVA
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 25.4.–1.5.2011**

1. Počasí

Týden započal vyrovnáváním vláhové bilance, postupně déšť přecházel v přeháňky různé intenzity. Poněkud se ochladilo, ale panovalo příjemné jarní počasí. Ranní mrazy už nebyly zaznamenány, teploty se ráno pohybovaly většinou kolem 5 °C, odpolední přibližně kolem 15 °C, maximální jen o málo výše. Ve druhé polovině týdne v odpoledních nebo večerních hodinách denně přicházely přeháňky, místy i s bouřkami, počasí typické pro první až druhou květnovou dekádu. Maximální teploty se koncem týdne na některých místech dostaly slabě nad 20 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty jsou většinou ve velmi dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou až na výjimky slabé, zaplevelení porostů také většinou slabé, pouze lokálně silnější. Vzcházející plodiny dostaly potřebnou vláhu, žádné projevy akutního nedostatku vláhy nebyly zaznamenány. Pokud počasí dovolí, jarní práce stále intenzivně pokračují.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou většinou slabé, lokálně až střední.

PŠENICE OZIMÁ (RF 29–33 BBCH)

Prakticky ve všech okresech bylo lokálně zjištěno popálení porostů následkem přihnojování kapalnými hnojivy. Příznaky byly pouze slabé, porosty rychle regenerují.

Až střední výskyt tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) je hlášený z okresu Prostějov (Hrubčice, Kralice na Hané).

Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 31-32 BBCH se z odnoží vybere střídavě 4. a 5. list shora a vypočte se % napadených listů.

Ošetří se porosty, kde je napadeno 12 a více % listů.

Ve všech okresech již byly zaznamenány první výskyty imag a místy i vajíček kohoutků (*Oulema spp.*), výskyty jsou všeobecně slabé.

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot $SET_{6,0} = 110,0$ °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků

v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst x 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení $SET_{6,0} = 400,0$ °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32-37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Lokálně se vyskytují silně zaplevelené porosty zejména hluchavkami (*Lamium sp.*) (Lesnice v okrese Šumperk), violkou (*Viola sp.*) a penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*) (Rovensko v okrese Šumperk), místy i pcháčem rolním (*Cirsium arvense*) (Smržice v okrese Prostějov).

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–33 BBCH)

Výskyty chorob jsou všeobecně slabé, střední výskyty jsou zjišťovány pouze ojediněle: sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene (*Pyrenophora teres*) v okrese Přerov (Prosenice) a spála ječmene (*Rhynchosporium secalis*) v okresech Olomouc (Nový Dvůr) a Přerov (Prosenice). Na rostlinách se objevují první příznaky polní rezistence na padlí ječmene (*Blumeria graminis*).

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Pozorování spály ječmene se provádí při plném odnožování (25 BBCH), od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 25 BBCH napadeno 5 a více % odnoží.

Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Rovněž v porostech ozimých ječmenů jsou prakticky ve všech okresech zjišťovány další první výskyty imag a lokálně i vajíček kohoutků (*Oulema spp.*). I zde jsou výskyty všeobecně slabé.

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 10-23 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané, ojediněle jsou zjišťovány první slabé výskyty padlí ječmene (*Blumeria graminis*), a to v okresech Nový Jičín (Petřvaldík 28.4.) a Prostějov (Němčice na Hané 27.4.).

První výskyty imag kohoutků (*Oulema spp.*) v porostech jarních ječmenů jsou hlášeny z dalších okresů: Olomouc (Nedvězí 27.4.) a Šumperk (Bludov 27.4.). V okrese Prostějov byla zjištěna i vajíčka (Němčice na Hané 27.4.). Výskyty jsou zatím slabé.

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

Lokálně jsou hlášeny z okresů Jeseník (Javorník – Ves) a Nový Jičín (Petřvaldík) až střední výskyty plevelů, zejména merlíků (*Chenopodium sp.*), hluchavek (*Lamium sp.*), svízele (*Galium sp.*), violky (*Viola sp.*), pcháče (*Cirsium sp.*), pohanky svlačcovité (*Fagopyrum convolvulus*), ale i jiných.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 51–63 BBCH)

Většina porostů byla ošetřena insekticidy proti **blýskáčku řepkovému (*Meligethes aeneus*)** a převažují slabé výskyty. Lokálně silné výskyty zejména na okrajích pozemků přetrvávají v okrese Šumperk (Bludov).

Výskyt brouků se sleduje 1 x týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14. hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Lokálně střední až silné výskyty imag **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** byly zjištěny v okresech Frýdek-Místek (Skalice) a Prostějov (Němčice na Hané).

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, a 1 x týdně v období dokvétání (velké množství korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67-69. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

Lokálně až střední výskyt **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** je zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník – Ves). Současné výskyty šešulových škůdců mají silný okrajový efekt, kdy na okrajích porostů je výskyt imag škůdců mnohonásobně větší, než uvnitř porostu.

Sleduje se výskyt dospělců na rostlinách řepky 2 x týdně v období od žlutého poupěte do plného květu (59-65 BBCH) a 1 x týdně v období od plného květu do konce květu (65-69 BBCH). Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 0,25 a více dospělců bejlomorky kapustové na 1 rostlinu.

OKOPANINY

ŘEPA (RF 07-22 BBCH)

Střední výskyt **dřepčků (*Chaetocnema* spp.)** je hlášen z okresu Olomouc (Velký Týnec).

Na 5 x 1 m řádku se spočítají řepné rostliny a na nich počet požerků způsobených dřepčkem. Vypočte se průměrný počet požerků na 1 rostlinu. Totéž se zopakuje při příštím pozorování za 3 nebo 4 dny a zjistí se přírůstek počtu požerků na 1 rostlinu na 1 den aktivity (dny s teplotou pod 7 °C, zataženo, deštivo, se nezapočítávají do dnů aktivity). Poněvadž 1 brouk udělá za den v průměru 7 požerků (5-8), průměrný počet dřepčků na 1 rostlinu se zjistí dělením jednodenního přírůstku požerků na 1 rostlinu sedmi. Celkový počet dřepčků na 1 ha se vypočte násobením celkového jednodenního přírůstku požerků z 5 x 1 m řádku číslem 4444 (platí pro šířku řádku 0,45 m) a dělením sedmi.

Ošetří se porosty s více než 30.000 brouky na 1 ha.

První larvy **mšice makové (*Aphis fabae*)** se základy křídel na **brslenu evropském (*Euonymus europaeus*)** byly zjištěny 29.4. v okrese Olomouc (Penčice).

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

CHMEL (RF 05-13 BBA)

Ve chmelnicích probíhá drátkování. Tam, kde bylo provedeno ořezání babky nejdříve, již začalo zavádění výhonů chmele na drátky. Výskyty **lalokonosce libečkového**

(Otiorrhynchus ligustici) jsou v okrese Olomouc (Velký Týnec) lokálně střední, v okrese Přerov (Lazníky, Nelešovice) lokálně až silné.

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 57–64 BBCH)

Střední výskyt **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** byl zaznamenán na odrůdě Idared u soukromých pěstitelů v okrese Prostějov (Dětkovice).

Kontroluje se napadení 100 terminálních letorostů (na 4 místech z 5 stromů 5 letorostů) v období kvetení, fáze 60-67 BBCH (orientačně začátek května).

Ošetření se provede při 2 a více % letorostů napadených padlím jabloně.

Střední výskyt **mšic (Aphididae)** byl zjištěn u soukromých pěstitelů v okrese Olomouc (Náměšť na Hané).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (Aphis pomi) 10 a více %.

SLIVOŇ (RF 63–69 BBCH)

Střední výskyty **puklice švestkové (Parthenolecanium corni)** byly zaznamenány v okresech Olomouc (Vilémov) a Šumperk (Bludov).

Střední výskyt vajíček **pilatek (Hoplocampa spp.)** byl zjištěn u soukromých pěstitelů v okrese Olomouc (Náměšť na Hané).

Kontrolují se imaga pilatek na 3 bílých lepových deskách, a to 2 x týdně v období od začátku kvetení, fáze 61 BBCH; po zjištění prvních dospělců denně do konce kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při výskytu 5 a více imag v průměru na 1 lepovou desku za 1 den.

Jednorázově na konci kvetení v období opadu většiny korunních lístků (okvětních plátků), fáze 67 BBCH, se kontroluje výskyt vajíček na 100 květech (nejvyvinutějších - středových) ze 100 růžic (10 míst x 5 stromů x 2 růžice á 1 květ).

Ošetření se provede při výskytu 5 a více % napadených květů.

OKRASNÉ DŘEVINY

ZERAV ZÁPADNÍ (Thuja occidentalis)

Lokálně silné poškození zeravu západního housenkami **molovky zeravové (Argyresthia thuiella)** bylo zjištěno v okrese Frýdek-Místek (Sviadnov) v zahradách rodinných domků.

Jelikož housenky molovky zeravové žijí uvnitř listů, jsou v současné době chemickým postřikem nezasažitelné. Ochranu rostlin zeravu je potřebné načasovat na období líhnutí imag molovky, což bývá přibližně od poloviny května do začátku června. Termín líhnutí je potřebné odpozorovat. Molovka zeravová vytváří výrazné gradace pouze v některých letech, pak se většinou i bez chemického zásahu na několik let téměř ztratí. Z tohoto důvodu je potřebné provedení chemické ochrany pečlivě zvážit.

RŮŽE (Rosa sp.)

Silné výskyty **kyjatky růžové (Macrosiphum rosae)** byly hlášeny z okresu Šumperk (Janoušov, Mohelnice).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek